

6 Juni 1950 xx

SM/390

Aan Zijne Excellentie Dr. H.M.
Hirschfeld,
Hoge Commissaris van het Koninkrijk
der Nederlanden te
Djakarta.

Amice,

Uw beide persoonlijke brieven van 27 en 28 Mei heb ik gisteren in de Ministerraad ter sprake gebracht, waarbij ik voorzorgen heb genomen, dat ook uit de notulen van de Ministerraad niets zou blijken omtrent de opvattingen, die U hebt met betrekking tot de reorganisatie van het Hoge Commissariaat.

De opvattingen, die U dienaangaande hebt, werden door de Ministerraad als volkomen juist erkend. Wij zullen er naar streven om een geleidelijke vernieuwing van het Hoge Commissariaat te verwezenlijken.

Met betrekking tot de wenselijkheid om de verdiensten van het KNIL te eren door aan de Commandant, de Chef van de Generale Staf en enige andere opperofficieren onderscheidingen uit te reiken, kan ik U mededelen, dat deze door de Ministerraad in zijn algemeenheid werd onderschreven. Gaarne zie ik van U een desbetreffende voordracht tegemoet.

Omtrent de kwestie Schotborgh heb ik de Ministerraad eveneens ingelicht, zodat Buitenlandse Zaken terzake op de hoogte is. Nu Schotborgh vervangen is, kunnen m.i. daaruit geen grote moeilijkheden voor ons ontstaan, al zou men natuurlijk van de andere kant kunnen trachten deze affaire op te blazen.

De affaire van de beide Engelsen op Uw erf is eigenlijk toch meer onbehoorlijk dan lachwekkend. De Engelsen hadden moeten begrijpen, dat de gastvrijheid, die zij op Uw erf genoten, zekere verplichtingen met zich bracht. Dat de Engelse ambassadeur deze zaak zo licht opnam, terwijl toch de betrokken Engelsen dank zij door het Hoge Commissariaat betoonde discretie voor de consequenties van hun handelwijze werden behoed, is inderdaad meer dan bevreedend. Dat ik over het voorval met de beide Engelsen moeilijk kan lachen komt misschien door de moeilijke situatie, waarin wij ons met betrekking tot Indonesië bevinden. Enerzijds is het van belang, dat wij de belangen van de Nederlanders en de Nederlandse ondernemingen zo veel mogelijk in het oog houden; daarmee hangt samen, dat wij de huidige R.I.S.-Regering niet in zo grote moeilijkheden brengen,

dat

dat zij gedwongen wordt tegenover ons een meer radicale houding in te nemen, waarbij zij zich verzekerd kan weten van extreem nationalistische en communistische stromingen. Anderzijds ligt de kwestie van het zelfbeschikkingsrecht en in het bijzonder de kwestie van Ambon hier in de Nederlandse samenleving zo gevoelig, dat men onmogelijk er ook maar over kan denken om deze beide belangen op te offeren. De regering, die dit zou doen, zou zich niet lang kunnen handhaven. De motie Oud moge verworpen zijn, daartegenover is de motie Romme aanvaard, en deze is niet bedoeld als een slag in de lucht. Wij zullen dus inzake het zelfbeschikkingsrecht en de kwestie Ambon krachtig moeten procederen, ook al zullen wij moeten duchten, dat wij daarvan op ander gebied de weerslag zullen ondervinden.

Intussen zijn de omstandigheden ook voor de Indonesisch Regering niet van die aard, dat zij zich tegenover Nederland alles zou kunnen veroorloven zonder zich in een ook internationaal moeilijke positie te brengen. Ik geloof dus, dat ook de Indonesische Regering redenen heeft ons te ontzien, zo lang wij niets anders doen dan naleving vragen van de ter Ronde Tafel Conferentie gesloten overeenkomsten.

Het schijnt dat de Partij van de Vrijheid, die in haar rangen de grote massa van de Indische ondernemers telt, een zelfde zienswijze huldigt, blijkens de houding die Mr. Oud in de Kamer tegenover de Regering en mij aangenomen heeft.

Over niet al te lange tijd zal opnieuw een Indonesisch debat plaats vinden. Morgen immers onderzoekt de Kamer mijn begroting in de Afdelingen. Ik verwacht een week later het Voorlopig Verslag en 14 dagen later de Memorie van Antwoord, waarna de mondelinge gedachtenwisseling met enkele dagen kan volgen. Hoewel mijn aanvankelijk plan was om de tweede helft van deze maand met vacantie te gaan, geloof ik, dat de ontwikkeling van zaken en mijn verantwoordelijkheid daarvoor vereisen, dat ik op mijn post blijf. Ik zal straks wel verplicht zijn aan de Kamer mededelingen te doen met betrekking tot de stappen, die wij ter verdediging van het zelfbeschikkingsrecht sinds het laatste Kamerdebat hebben genomen. Ik begrijp, dat de Regering de vervulling van Uw taak door een straffe procedure ter verdediging van het zelfbeschikkingsrecht nog moeilijker maakt dan zij toch reeds is. Ik hoop echter dat U ons met Uw tact en beleid krachtig zult blijven steunen.

Met vriendelijke groeten,

t.t.